

ner ho millorà tot, poesia i lèxic, essent un dels homes que més han fet per l'esplendor del nostre llenguatge. No endebades ha adquirit també categoria universal. Però, així i tot, faltava encara l'home o la institució que curés la tasca d'endegament, poliment i fixació, amb rigor científic, de la llengua catalana que els escriptors de la Renaixença havien trobat tan malmesa que cadascun es feia la seva ortografia dins una anarquia que possiblement ens hauria retornat a una decadència fatal. L'home fou Pompeu Fabra, la institució l'Institut d'Estudis Catalans creat per Prat de la Riba. I així sorgiren, primer, les Normes Ortogràfiques de l'Institut i, poc després, el Diccionari General de la Llengua Catalana de Pompeu Fabra preparat i ordenat dins la Secció Filològica de l'Institut que ell presidí. El doctor Bassets en féu l'elogi fervorós i mencionà també elogiosament la tasca d'aquells que feia anys que maldaven per la perfecció idiomàtica del català,

tals com Marià Aguiló i mossèn Antoni M. Alcover (mallorquins), mossèn Antoni Griera i, posteriorment, Francesc de P. Moll, Sanchis-Guarner i d'altres. Moll i Sanchis-Guarner foren els continuadors de l'obra de Mossèn Alcover qui morí en aparèixer el primer volum del Diccionari Català-Valencià-Balear, el qual constitueix una obra formidable de filologia amb els seus deu volums, densíssims de contingut.

Aquest moviment renaixentista tingué alta expressió en el primer Congrés de la Llengua Catalana celebrat l'any 1906 a Barcelona amb assistència de tres mil congressistes entre els quals hi havia representacions de molts països europeus especialitzats en llengües romàniques. Recalcà el conferenciant el fet inòit de tanta representació puix que, generalment, aquestes reunions o congressos no solen passar de tres-cents assistents. I és que la renovació i endegament del català havia interessat no solament els lingüistes, poetes i literats, sinó també els

homes de professions liberals, metges, advocats, arquitectes, enginyers, etc.

Ens plau de subratllar que, en parlar de filòlegs catalans actuals, el doctor Bassets tingué per Joan Coromines conceptes especials de lloança, considerat com una de les figures cabdals de la nostra terra.

La dissertació del doctor Bassets va ser seguida amb profunda atenció per l'auditori, meravellat de la lucidesa de la seva paraula i per l'interès sempre en augment que sabé donar a la seva conferència expressada amb senzillesa de forma però, tan intensament atractiva que tothom pogué compenetrar-se de les seves explicacions en un tema sovint àrid però, per la màgia —diríem— de l'oratória i la veu clara i persuasiva del dissertant, el públic s'hi trobà compenetrat sense esforç. No és d'estranyar, per consegüent que, en acabar el conferenciant, el públic esclatés en un aplaudiment, en una ovació sostinguda, eloqüent, i que fos felicitat amb efusió. — N. M.

Els Jocs Florals de la Llengua Catalana, 1965

(Crònica del nostre corresponçal especial)

La Festa

TAL com havia estat anunciat, la tarda del diumenge del 17 d'octubre proppassat, tingué lloc a París, a l'amfiteatre de la Sorbona, la festa dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, any CVII de llur restauració, sota la presidència d'honor del Ministre de l'Educació Nacional de la República francesa, senyor Christian Fouchet.

Molt abans de l'hora anunciada la gent ja havia començat a acudir. Quan les portes foren obertes, la gran sala de l'amfiteatre no tardà a veure's plena de gom a gom. Enmig d'una gran expectació, a dos quarts de quatre, l'acte comença, als acords de l'himne nacional francès "La Marsellesa".

El senyor Enric Garidou, President de la Comissió Organitzadora, President de l'Amical Catalana (rossellonesos), i batlle de Portvendres, digué les tradicionals paraules: "Sobre la festa". Tot seguit pronuncià en francès, en atenció al públic present, un breu discurs explicant la significació de la festa tot subratllant l'amor que els rossellonesos senten per llur llengua materna i l'honor que per a ells representava haver-li estat confiada la inauguració de l'acte.

Seguidament, el senyor Ambrosi Carrión, President del Consistori i President del Casal de Catalunya, entitat encarregada de l'organització del certamen, llegí un abrandat discurs sobre el qual, l'espai de què disposem no ens permet d'estendren's en aquesta crònica. Amb paraula càlida féu una brillant dis-

sertació que fou un cant a la nostra llengua i d'esperança en l'esdevenidor de Catalunya malgrat la llarga maltempada que travessem. Car —digué— la raó que ens assisteix acabarà per imposar-se i la llibertat de Catalunya serà un fet. Una gran ovació clogué el seu magnífic parlament, com si el nombrós públic allí aplegat volgués retre homenatge a la fermesa i rectitud amb què el nostre il·lustre escriptor ha servit sempre els nostres ideals, sense cap claudicació, com ha confirmat, una vegada més, des de la Presidència del Consistori d'enguany. (*)

Després fou el torn del Secretari, senyor Romà Planas, que llegí la seva memòria. Després dels comentaris deguts sobre el Veredict, el nombre de composicions rebudes, etc., afirmà que els Jocs Florals, mentre subsisteixi el franquisme a casa nostra, només es poden celebrar a l'exili si volem que siguin festejats amb dignitat i llibertat. El nombrós públic marcà la seva aprovació amb una llarga ovació.

I vingué la lectura del veredict. Conegut el nom del guanyador de la Flor Natural, el poeta Roc Llop i Convalia, designà reina de la festa la senyoreta Mercè Planas. Guanyador i membres del Consistori, amb el seu President en

cap, abandonaren la sala per a reaparèixer tot seguit amb la reina i la seva cort d'honor, als acords vibrants del "Cant de la Senyera", prohibit, com tots sabem, a casa nostra.

L'actriu catalana, senyora Lina Arconada, llegí els quatre poemes guanyadors de la més alta recompensa, que foren recitats i escoltats amb gran emoció. El poeta premiat fou llargament aplaudit.

L'Englantina d'Or fou llegida per la seva autora, la senyoreta Coloma Lleal i Galceran —20-22 anys?—. Amb veu segura, persuasiva, sense cap concessió retòrica. De memòria del cronista, cap Englantina, ni a casa nostra ni a l'exili, no haurà estat rebuda amb tants aplaudiments ni d'entusiasme com la d'enguany. L'ovació unànime durà llarga estona.

La Viola d'Or i d'Argent fou atorgada al poeta Salvador Perarnau, que no pogué assistir a la festa. La seva poesia fou llegida pel guanyador del Premi Jaume Serra i Hunter amb la seva obra teatral "El Comte Arnau", el poeta Miquel Arimany i Coma. La lectura fou rebuda amb grans aplaudiments. (En acabar-se de llegir el dictamen, Salvador Perarnau, guanyador d'una Flor Natural i d'una Englantina, en anteriors Jocs Florals celebrats, fa temps, a Catalunya, fou proclamat Mestre en Gai Saber).

I seguí la lectura del veredict, amb l'atorgament dels premis corresponents als guanyadors, que els rebien de mans

(*) El Discurs Presidencial ens arribà massa tard per què el poguéssim inserir en aquesta edició. En mèrit a la seva importància, anirà en el número propviuent. — N. de la D.

de la reina de la festa. (Miquel Arimany llegí, quan arribà el seu torn, una escena de la seva obra "El Comte Arnau"; fou molt aplaudit).

Finalment, el professor Pierre Vilar llegí, en un català perfecte, el discurs de gràcies del Consistori. Digué, en resum, com havia començat a estimar Catalunya; perquè havia trobat en nosaltres no sols un país folklòric, ans bé i sobretot un esperit obert a totes les idees de llibertat, amb una personalitat ben diferenciada, amb uns afanys nobles, que li havien guanyat el cor. El seu

discurs fou acollit amb una gran ovació.

I l'acte acabà amb el nostre himne nacional, "Els Segadors", cantat a peu dret per tots els assistents a la festa, amb veu ferma, amb una entonació justa, com si tots obeïssin a una batuta màgica. Eren prop de les sis de la tarda.

En resum, uns veritables Jocs Florals, d'afirmació nacional. Uns Jocs Florals de l'exili, de protesta.

Al mateix vespre, al restaurant "Le Rallye" del boulevard Capucines de París, se celebrà el tradicional sopar de

germanor. Entre més de tres-cents comensals que hi assistiren regnà el mateix entusiasme i fervor que havia presidit l'acte celebrat a la tarda a la Sorbona. Al final hi hagué diferents discursos, que foren molt aplaudits i foren llegides les nombroses adhesions rebudes d'arreu del món. Fou molt aplaudida, especialment, la rebuda de l'abat de Montserrat, Dom Escarré, tramesa des d'Itàlia, la seva residència actual. Tot hom es retirà molt satisfet de la magnífica i patriòtica diada viscuda. — *Corresponsal.*

FLOR NATURAL

Quatre Poemes (fragment)

VOLADA D'ANHEL

Deixa'm caminar sol, si tu no m'acompanyes,
per móns inconeguts endut pel meu anhel,
que em crema un dolç desig als lloms i a les entranyes,
que em retorna el miratge allà al ventre del cel.

Si tu no et cremes pas de la dolçor que em crema,
no barris els meus passos, no em lliguis de les mans,
que la sento ací dins, com sang i cor em preme
la força misteriosa que ens fa sublims i grans.

Tu ets fluixa per l'Amor, que no veu impossibles;
ets feta de temences per a seguir el meu pas.
No em preguis per l'amor amb noms indescriptibles
que jo tinc l'ala ferma i em bufa el vent de pas.

La comprensió està en mi, si tu no me la dones,
que no torço els meus somnis sense flairà'ls un cop;
i ells són tot meravella, un reposar en espones
entre ruixams de besos i defallences d'or.

Tu estàs ací arrelada, dins l'horitzó que et tanca,
absenta de la dèria que se m'emporta a mi;
llanguint-te de volada pel buit immens que espanta
poruga, abans de viure, de l'ànsia de morir.

El Món és ample i gran; l'espai té quatre cares.
Cada una és una fita i un iman poderós;
a totes s'hi va dret —acollidores mares—,
quan justa és la dreceta i el vol impetuós.

I si em vols tu seguir, lliurant-te de la closa,
vola com una estrella damunt del llom del vent;
que a una de les quatre, tot l'ànima desclosa,
m'hi trobaràs de cara, el llavi tot ardent.

Roc Llop i Convalia

Memòria del Secretari (fragment)

Malgrat que en aquests Jocs Florals, no hàgim tingut l'honor de veure-hi participar tots els intel·lectuals dels Països Catalans, tal com era el nostre desig, ens ha estat donada la immensa satisfacció de jutjar 136 composicions, vingudes en un 80 % de l'interior del poble de Catalunya. Hem rescobert, en sems, una poesia i prosa que canten molt sovint el combat del nostre país. Uns noms nous de gran vàlua i coratge. Són la prometença de l'esdevenidor dinàmic de les lletres catalanes. A llur costat, ens plau de citar la producció de l'exili que, malgrat l'allunyament físic, continua, amb fidelitat i abnegació exemplars, a participar en la vida de Catalunya.

El treball d'aquest Consistori no ha estat fàcil. Hem hagut de jutjar alguns treballs de gran valor literari o històric. Ho hem fet tenint sempre present en l'esperit quina és la raó d'ésser dels Jocs Florals i, estem segurs, que molts dels treballs premiats no restaran inèdits.

Malauradament, és amb recança que, per manca de premi, hem hagut d'eliminar certes composicions que mereixien àmpliament d'ésser llorejades.

Ens plau, d'aquest veredicte, destacar les dues més importants revelacions: totes dues ens han afermat en l'opinió exposada, del que són i han de continuar essent els Jocs Florals.

La primera d'aquestes revelacions és el conjunt de "Quatre poemes" al qual hem atribuït la "Flor Natural". Amb puixança i lirisme de gran volada, l'autor ateny els cims més elevats de la poesia catalana actual. Ens canta la sofrença esferèidora dels camps de concentració i, també, l'enyorança que tot exiliat sent per la terra estimada.

L'altre important revelació, és el poema presentat sota el lema "Plany a quatre veus", al qual hem atorgat el premi que tradicionalment canta la Pàtria: L' "Englantina d'Or". És una poesia jove, dinàmica, de combat, i de combat actual. Diu les coses per llur nom sense cedir a l'autocensura. En cap certamen literari, sinó en el Jocs Florals exiliats, l'autor no hauria, ni tan sols, pogut presentar la seva obra.

Al costat d'aquests dos noms nous en la poesia catalana, tenim la satisfacció de confirmar i premiar avui, un poeta

ja conegut del públic. El seu poema "Oració" ha merescut la "Viola d'Or i Argent" d'aquests Jocs Florals.

No ens resta més que felicitar tots els llorejats, i tots aquells, potser també ací presents, als quals no hem pogut atribuir cap premi. En els Jocs Florals, el més important és de participar-hi. En ella mateixa, la participació ja atribueix el més elevat dels premis morals: el de ciutadania catalana.

Romà Planas

ALTRES PREMIS. — Ultra els que publiquem, han obtingut premis els següents autors: Joan Pelegrí i Partagàs, Miquel Arimany, Josep M. Poblet, i J. Amat i Piniella, de Barcelona; Amadéu Bernadó, Josep Marimon, Albert Junyent, Carles Carqués i Martí, i Lluís Català, de França; Joan Pey B., Florenci Cases M., Benet Solanelles i Josep Fornell, de Caserres; Xavier Fàbregas, de Montcada; I. Fonts i Masdeu, de Reus; Josep Ma. Murià, de Guadajara (Mèxic), Antonel·la Salvietti i Pasqual Scanu, de l'Alguer, i un autor no identificat guanyador del Premi País Valencià. Cal esmentar el fet d'haver estat premiats quatre treballs d'autors residents a la vila de Caserres (Berguedà).